

עיין ערך – עבודה 10 שנו"ל

שיעור 1 – מבוא

מהי דת?

- דת היא סוג של התארגנות חברתית או תרבותית הכוללת מערכת של אמונות והשקפות עולם המקשרות את האנושות לרוחניות או לעקרונות מוסריים מחייבים.
- דת באה להסביר את הדרך בה נוצרו החיים והיקום ואת משמעותם.
- לדת עקרונות מוסריים ואמונות הבאים לידי ביטוי באורח חיים, בסמלים ובפולחנים.
- בעולם קיימות כעשרת אלפים דתות שונות (שרובן התפתחו במאתיים השנים האחרונות) ולהם כחמישה מיליארד מאמינים.

כיצד הדת באה לידי ביטוי? (או) איך "רואים" דת?

- מבנה – מקומות קדושים (מקום תפילה, ראשית הדת, קברים)
- טקסים ומנהגים (חגים, נישואין, קבורה ועוד)
- לבוש
- תפילה (שפה, צליל)
- עליה לרגל
- תזונה

תרבות

- תרבות היא מכלול הערכים, האמונות ותפיסות העולם כפי שהם באים לידי ביטוי בהתנהגותם של בני האדם. אבני היסוד של התרבות הן השפה, הסמלים, הטקסים והמיתוסים.

- תרבות היא מערכת משותפת של כללים, ערכים או סמלים, אשר הגשמתם על ידי בני חברה מסוימת מביאה להתנהגות המצויה בתחום הנחשב בעיני בני אותה חברה לראוי ולמקובל, ומועברים בתהליך של למידה חברתית לדור הבא

דת ותרבות

ניתן לראות דת כנשמה של התרבות.

בשניהם מדובר על אמונות וערכים הבאים לידי ביטוי גלוי או סמוי.

בכל דת קיימת גם תרבות : טקסים, מנהגים, סמלים

לא כל תרבות מוגדרת כדת: תרבות הנוער, תרבות ארגונית, תרבות עבריינית, תרבות הפנאי

טבלת דתות

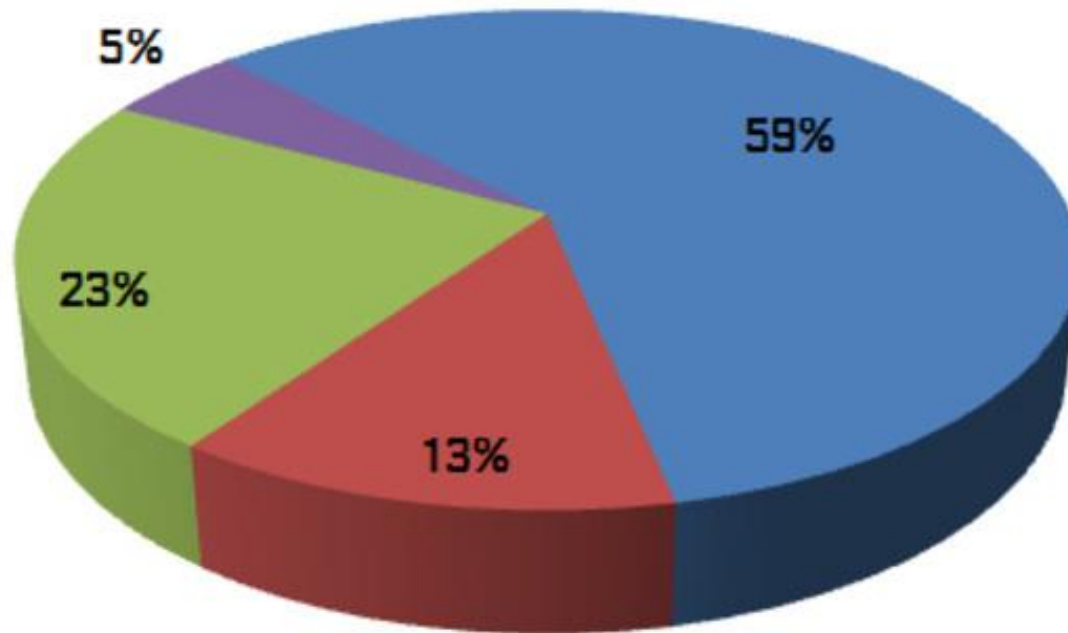
אסוציאציות

תמונת מצב- הדתות בעולם

• מה יש יותר דתיים או לא דתיים?

דת ואתאיזם בעולם

■ דתיים
■ לא דתיים
■ אתאיסטים
■ אחר/לא השיבו

המדינות האתאיסטיות בעולם

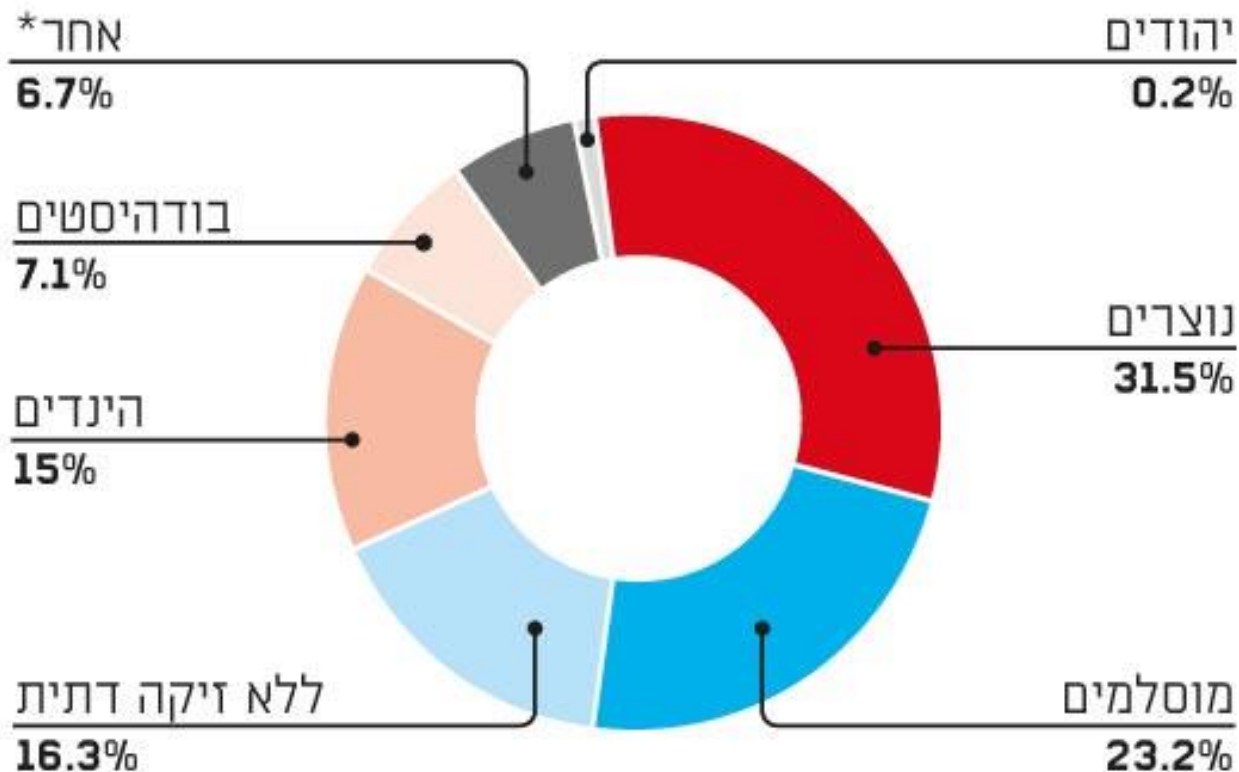
47%	סין	
31%	יפן	
31%	צ'כיה	
29%	צרפת	
15%	קוריאה הדרומית	
15%	גרמניה	
14%	הולנד	
10%	אוסטריה	
10%	איסלנד	
10%	אוסטרליה	

מי הדת לה מספר המאמינים הגדול ביותר?

- הנצרות עם כ-2.2 מיליארד מאמינים
- האסלאם עם כ-1.6 מיליארד מאמינים
- ההינדואיזם עם קצת יותר ממיליארד מאמינים

מי האל שלך? התפלגות הדתות בעולם

*כולל באהיים, סיקים, סינטולוגיים, דתות אפריקאיות ועוד
נכון ל־2010: Pew Research Center's Forum on Religion & Public life

primal-indigenous
incl. African

Chinese
traditional

Other

6%

4%

3%

3%

33%

Christianity

(including Catholic,
Protestant, Eastern Orthodox,
Pentecostal, AICs,
Latter-day Saints, Jehovah's
Witnesses, nominal, etc.)

Buddhism

14%

Nonreligious

(incl. "none", agnostics,
secular humanists,
atheists, etc.)

Hinduism

15%

Islam

22%

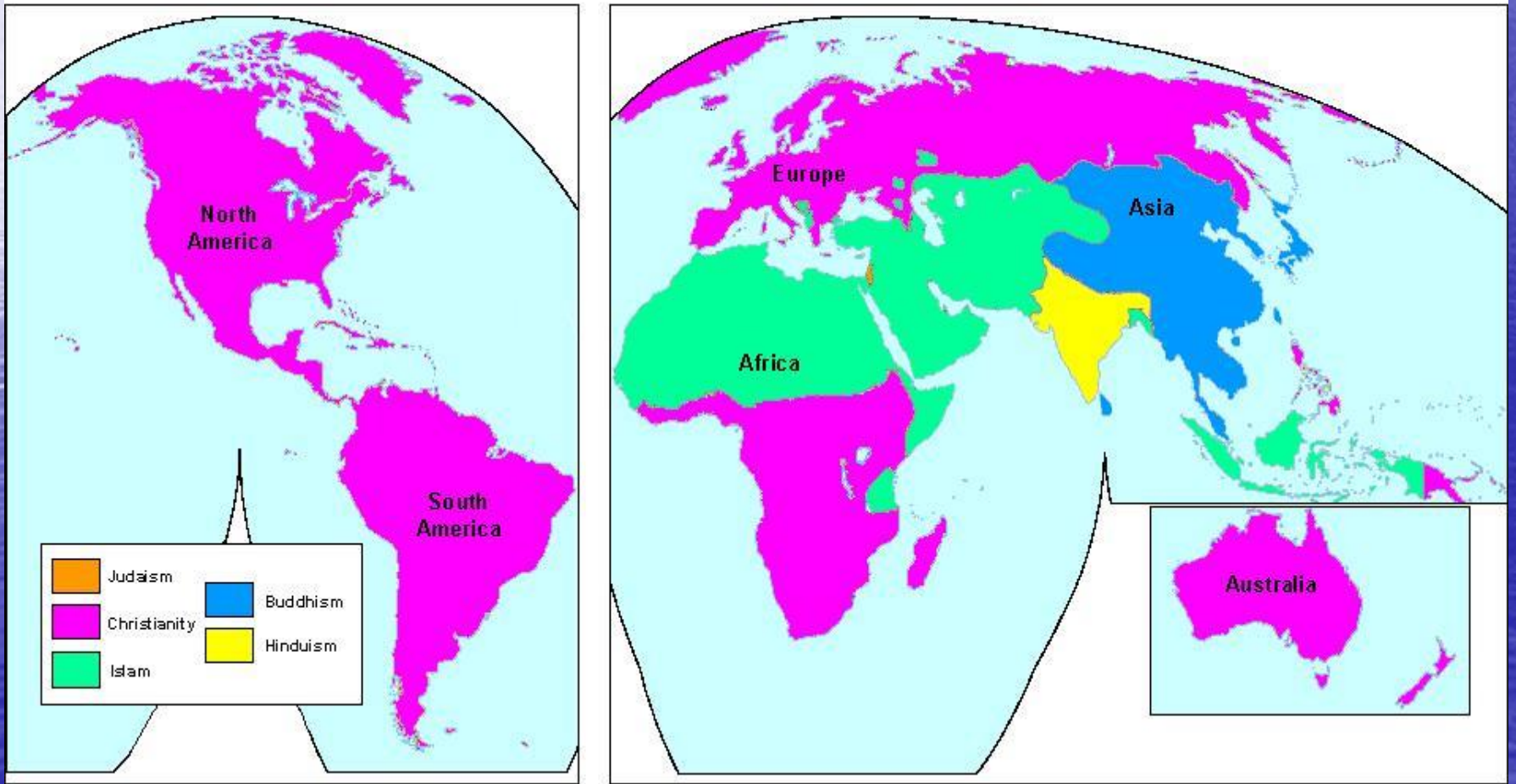

1. נצרות – 2 מיליארד
2. איסלם 1.3 מיליארד
3. הינדואיזם 900 מיליון
4. חילונים/לא דתיים/אגנוסטים/אתאיסטים – 850 מיליון
5. בודהיזם – 360 מיליון
6. הדת הסינית המסורתית – 225 מיליון
7. דתות של ילדים 150 מיליון
8. דתות אפריקניות ודתות שיוצאו מאפריקה – 95 מיליון
9. סיקים – 23 מיליון
10. Juche 19 מיליון
11. ספירטואליזם 14 מיליון
12. יהודים 14 מיליון
13. בהאים 6 מיליון
14. ג'איניזם (דת הודית עתיקה) 6 מיליון
15. שינטו 4 מיליון
16. קאו דאי (דת טאואיסטית) – 3 מיליון
17. דת האמת האלוהית מיפאן 2.4 (Tenrikyo) מיליון
18. ניאו-פגאניזם – 1 מיליון
19. אוניטריות-אוניברסליזם – 800 אלף
20. ראדאריאניזם – 700 אלף
21. סיינטולוגיה – 600 אלף
22. זוראסטראיזם – 150 אלף

דתות בעולם ע"פ מספר מאמינים (2002)

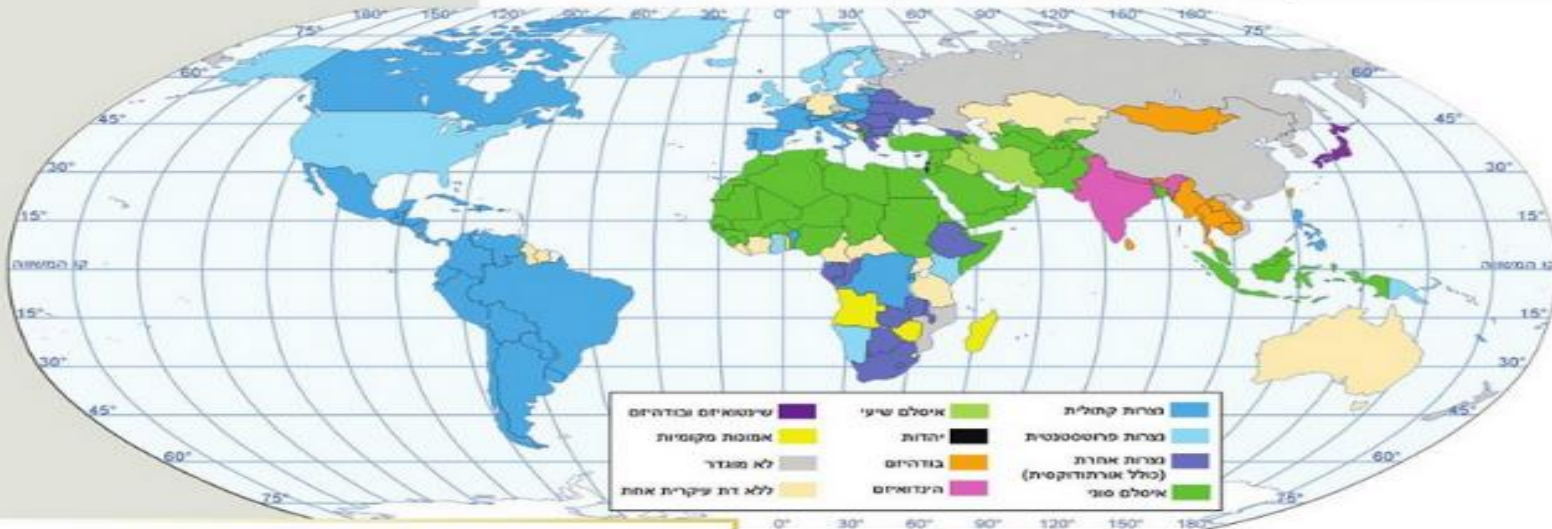
הפיזור בעולם:

The Spread of World Religions

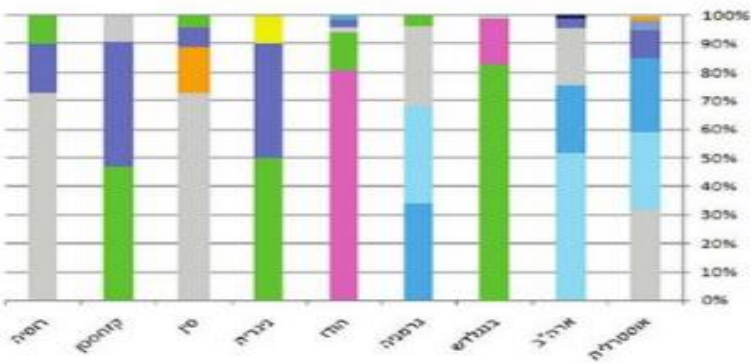

תפוצת דתות במדינות העולם לפי דת עיקרית* במדינה, 2010

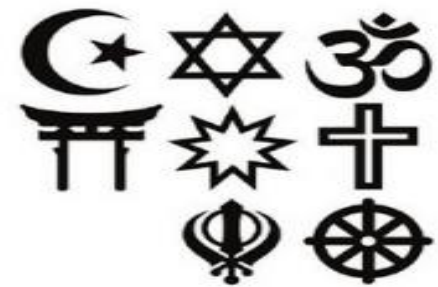

התפלגות הדתות במבחר מדינות, 2010

מקור: סאגו המידע של ה-CIA

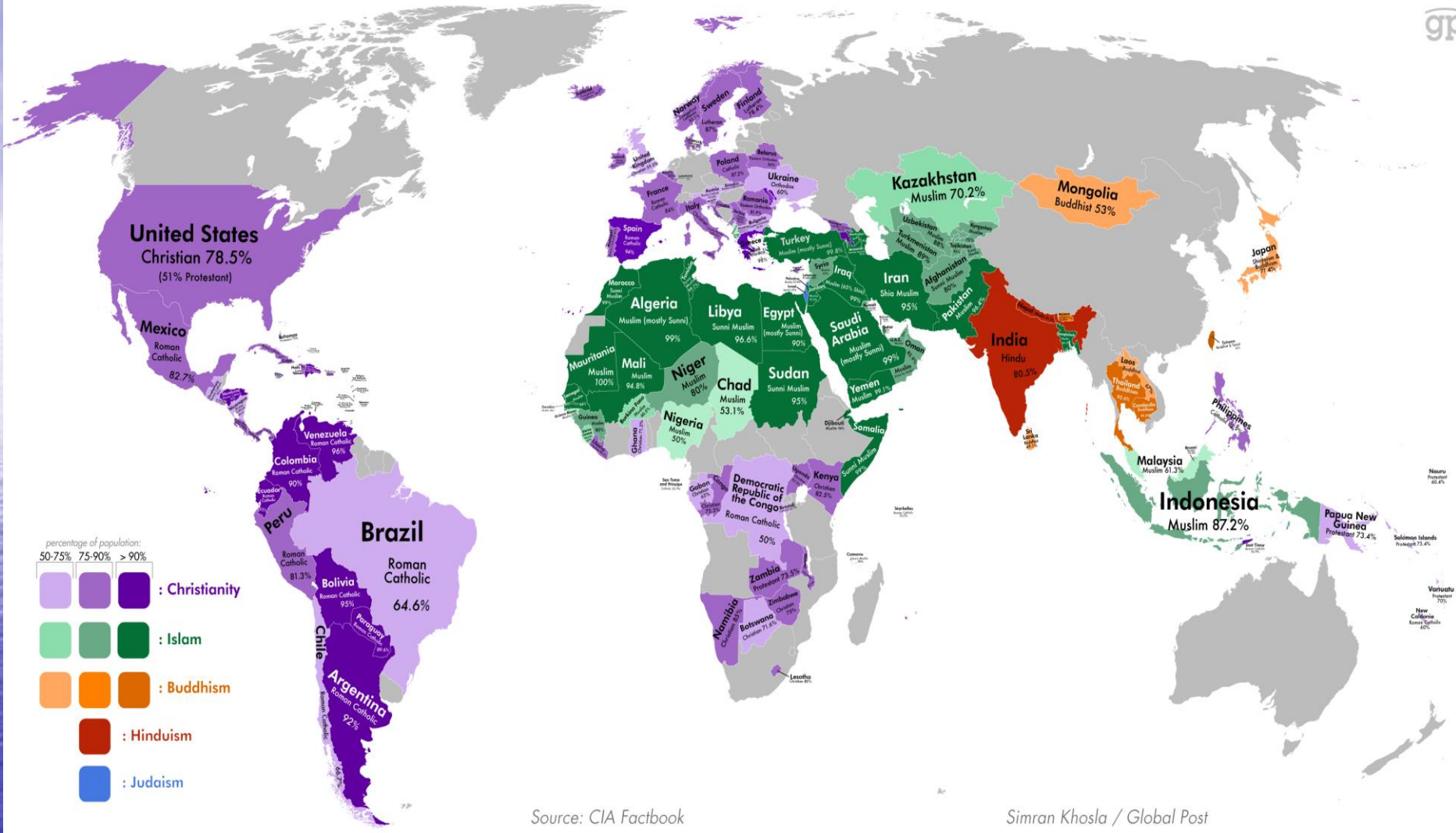
* דת עיקרית – מעל 40% ממספיקי הבית דיווחו שזו דתם

סמלי דתות שונות

אום (הינדואיזם), מגן דוד (יהדות), כוכב וסהר (איסלאם), צלב (נצרות), כוכב מתומן (הדת הבהאית), טוריא (שינטו), דהרמהצ'קרה (בודהיזם), סמל האהימסה (ג'ייזם)

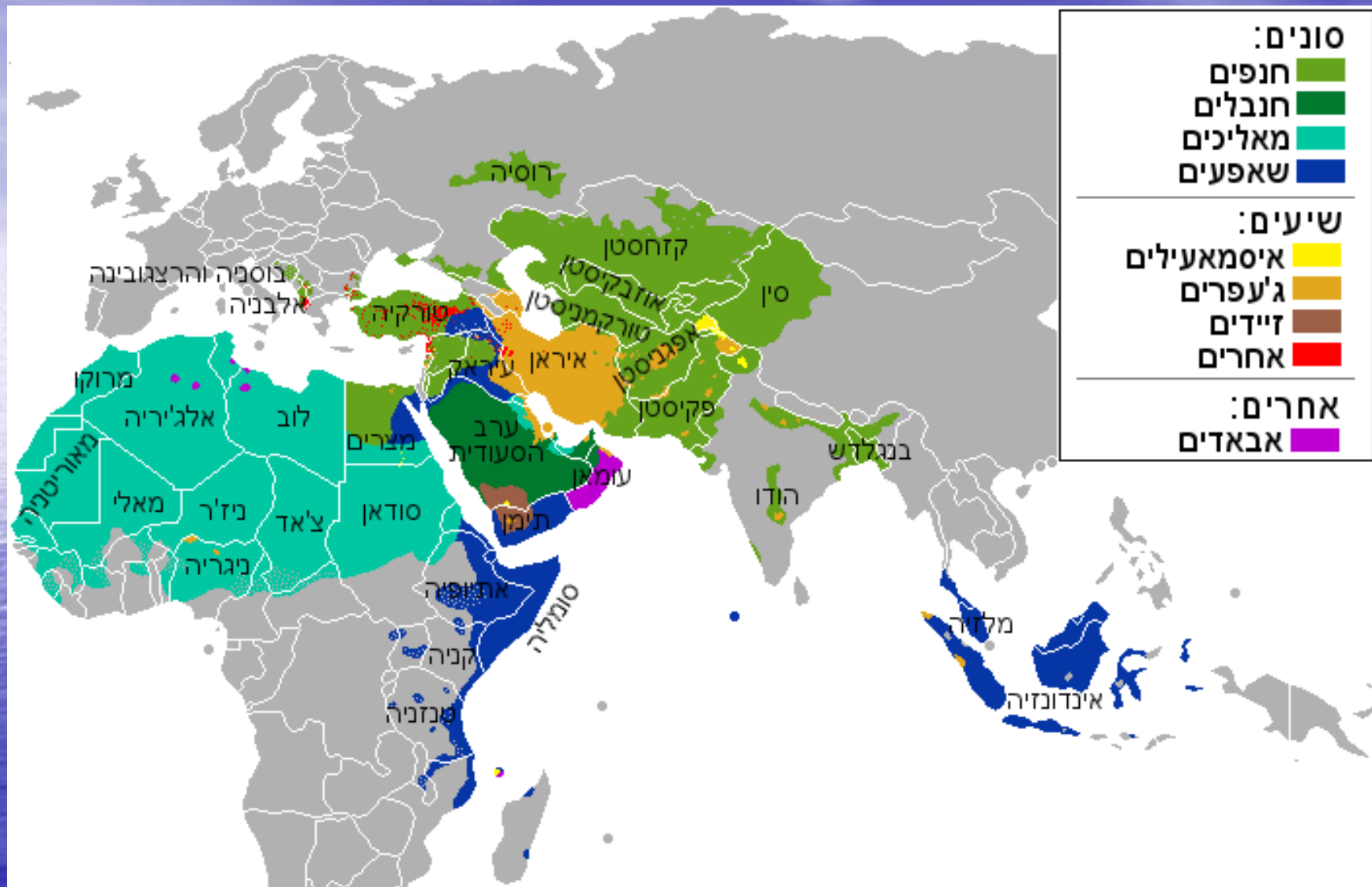
Source: CIA Factbook

Simran Khosla / Global Post

Thereof: 2013 - 14,213 6,104 מזה:
 United States 5,700 הברית ארצות
 France 475 צרפת
 Canada 385 קנדה
 United Kingdom 290 הממלכה המאוחדת

יהודים בעולם- על פי השלכה המרכזית לסטטיסטיקה	
	כ-13,854,800 (2013) ¹¹
ריכוזי אוכלוסייה עיקריים	
	(לשנת 2013) <u>ישראל</u> ¹² 6,135,000 (2014)
	¹¹ 5,425,000 <u>ארצות הברית</u>
	¹¹ 478,000 <u>צרפת</u>
	¹¹ 380,000 <u>קנדה</u>
	¹¹ 290,000 <u>הממלכה המאוחדת</u>
	¹¹ 190,000 <u>רוסיה</u>
	¹¹ 181,500 <u>ארגנטינה</u>
	¹¹ 118,000 <u>גרמניה</u>
	¹¹ 112,500 <u>אוסטרליה</u>
	¹¹ 95,200 <u>ברזיל</u>
	¹¹ 70,000 <u>דרום אפריקה</u>
	¹¹ 65,000 <u>אוקראינה</u>
	¹¹ 48,000 <u>הונגריה</u>
	¹¹ 40,000 <u>מקסיקו</u>
	¹¹ 30,000 <u>בלגיה</u>
	¹¹ 29,900 <u>הולנד</u>
	¹¹ 28,100 <u>איטליה</u>

רוסיה

קזחסטן

סין

אוזבקיסטן

טורקמניסטן

איראן

פקיסטן

בנגלדש

הודו

יוסופיה והרצוגובינה
אלבניה

טורקיה

ערב הסעודית

עומאן

תימן

אתיופיה

סומליה

קניה

טנזניה

מרקו

לוב

מצרים

סודאן

מאוריטניה

אלג'יריה

ניגריה

צ'אד

מאלי

פיזר

מלזיה

אינדונזיה

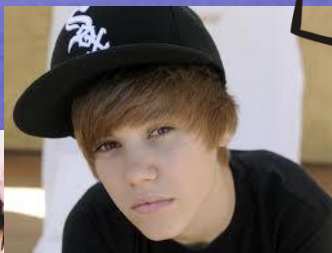

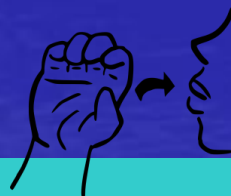
תרבות

LOREM IPSUM
DOLOR SIT AMET
CONSECTETUR ADIPISCING ELIT
SED DO EIUSMOD
TEMPOR INCIDIDUNT
UT LABORE ET
DOLORE MAGNA
ALIQUA.

drink

מרכיבי תרבות

תרבות

סימן (icon) הוא דבר מה המייצג את אותו הדבר עצמו במציאות. כלומר, קיים קשר הגיוני הניתן לתפישה באמצעות החושים.

הסימן לשמש:

-> והסימן לנקבה

הסימן לזכר -<

מרכיבי תרבות

תרבות

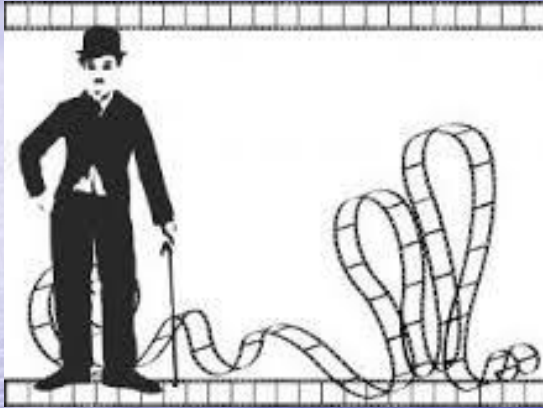
סמל (symbol) הוא דבר מה המייצג דבר אחר, בעל משמעות רגשית או רעיונית, באופן מסוים שמוסכם על בני אדם בקבוצה מסוימת.

הסמל (בניגוד לסימן) אינו ניתן לתפישה ע"י החושים – אלא רק בהבנה ובמחשבה מופשטת.

מהי משמעותם של הסמלים שלפנינו?

מרכיבי תרבות

סמלים דתיים -
מה המשמעות שלהם?

מצגת סמלים ומשמעותם

file:///C:/Documents%20and%20Settings/admin/%D7%A9%D7%95%D7%9C%D7%97%D7%9F%20%D7%94%D7%A2%D7%91%D7%95%D7%93%D7%94/%D7%94%D7%99%D7%9C%D7%94/%D7%A2%D7%99%D7%99%D7%9F%20%D7%A2%D7%A8%D7%9A/%D7%A9%D7%99%D7%A2%D7%95%D7%A8%201%20%D7%A2%D7%91%D7%95%D7%93%D7%94%20%D7%93%D7%AA%D7%95%D7%AA%20%D7%9B%D7%9C%D7%9C%D7%99/%D7%9E%D7%A6%D7%92%D7%95%D7%AA%20-%20%D7%9E%D7%A6%D7%92%D7%AA%20%D7%A2%D7%9C%20%D7%9E%D7%A9%D7%9E%D7%A2%D7%95%D7%AA%20%D7%A1%D7%9E%D7%9C%D7%99%D7%9D%20%D7%93%D7%AA%D7%99%D7%99%D7%9D.html

דת ואמונה הן מאבני היסוד של החברה האנושית, בין אם אנו
מאמינים ובין אם לאו.

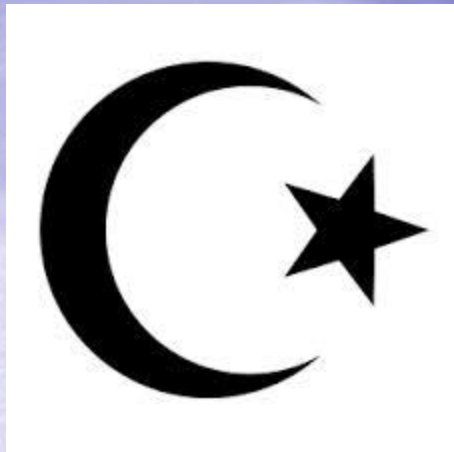
הדת נמצאת בחיינו ומשפיעה עליהם באופן יומיומי.
יתרה מכך, לא רק הדת שלנו משפיעה עלינו, אלא מרבית
הדתות הגדולות בעולם.

לכן חשוב וכדאי להכיר ולדעת: מי הן 5 הדתות הגדולות
בעולם, מה העקרונות המנחים אותן וכיצד הן התפתחו.

11 דקות - טד

<http://www.baba-mail.co.il/content.aspx?emailid=25880>

הדתות בישראל

בית הכנסת הגדול בפירנצה, איטליה

המסגד הגדול על שם חסן ה-2, קזבלנקה, מרוקו

האתר המרכזי של הדת הנוצרית - מדינת הוותיקן נמצא בתוך העיר רומא בזיליקת "הלב הקדוש"

ח'ילווה דחזי- נבי שעיב

פירוט העבודה- מעגל דתות ותרבויות בישראל

- עיקרי הדת: ספר קדוש. מושגים עיקריים. עליה לרגל. שפת תפילה. דמויות מרכזיות.
- אתרים קדושים: אלבום 2 אתרים (אחד מהם בחו"ל) תמונה והסבר.
- פולקלור: מוזיקה. ריקוד. מאכלים. לבוש. לבחור בביטוי פלורקלורי של הדת ולהראות אותו בסרט, הקלטה, מתכון, תמונה ולתארו.
- חגים ומועדים: הסבר 2 חגים (בחירה): היבטים גלויים וסמויים. סמליות ומהות.

יהדות	דרוזים	אסלם	נצרות	
				עיקרי הדת ודמויות מרכזיות
				חגים ומועדים
				פולקלור ומנהגים
				אתרים קדושים